

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 vtrum peccet sit peccatum mortale.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

quam quæ & uocatur periurium simpliciter & absolute id qd dicitur esse contrarium fini iuramenti: ita qd licet iuramento multæ possint inueniri deformitates, sola illa deformitas que contraria est primo fini iuramenti, cõstituit speciem periurii. Iam n. dicimus, qd ex fine proprio specificantur actus humani tam boni quam mali. Propterea autem finis iuramenti est confirmatio humani dicti: ita qd ad hoc directe dicitur testis, in quod dicitur, firmiter se futurum esse testimonio multo plus, quam si eẽ futurum testimonio multo minus. Et quoniam firmitas ex testificatio ad asserendum orationes, non tantummodo fit firmata aliud, quã firmiter esse ut dicitur; & quantum ad promissum se futurum esse ut dicitur, & in hoc consistit ratio ueritatis, uel non esse, siue uel non fore, ut patet. 4. metaphy. iõ finis iuramenti sola falsitas illa, quã aut falsum dicitur, aut falsum futurum qd uere promissum fuit, contrariatur. Veræque namque falsitas, & sola hæc due tollunt finem iuramenti. Prima namque falsitas, contrariatur firmitati asserendi orationis. Secunda autem firmitati orationis promissorie: quoniam ad hoc directe firmatur promissoria oratio, ut uerificet i executione. Et aliquas uero de deformitates iuramenti, finem iuramenti non tollere manifestatur. Nã & iurare per falsos deos, finem iuramenti non tollit: quoniam saluatur ibi bonum fidelitatis, quã uerum dicitur. Et iurare in discredere, si uerum dicitur, finem iuramenti non tollit: quia saluatur ibi confirmatio dicti humani. Et iurare super reusquam, finem iuramenti non tollit: quia saluatur ibi confirmatio dicti humani quantum ad ueritatem, quamuis non saluatur ibi confirmatio dicti humani quantum ad obligationem ad materiam ueritatis. Quã namque quis iurat committere homicidium cũ animo occidendi, inuocatur tunc Deus in testem ueritatis præsentis in intentione, & uerificationis ac ueritatis futuræ in executione, & non inuocatur in testem confirmatum obligationis ad occidendum, tum quia obligatio ibi nulla est: tum quia testis nõ inducitur ad firmandam obligationem: sed ad infirmendam ueritate locutionis in quacũque materia sit siue sit obligatio, siue non. Constat autem qd & ueritas præsentis, & futuræ iniquitatis, & ueritas a dæmonstrationis iniquitatis, bonum quoddam esse te testificabile a Deo, ac per hoc locutio humana hæc dicens, est confirmabilis diuino testimonio. Sicut enim cum asserit iurat quis, testis est mihi Deus, quod odio habeo proximi, super ueritate actus iniqui, quo actualiter peccat mortaliter, & quem tenetur de necessitate salutis euitare, Dei testem inuocat: absque periurio ita cũ iurat promissorie, testis est mihi

traturum religionē, uel quacũq; opera uirtuosa non facturū. ergo nõ omne periurium est peccatū. ¶ 3 Præter. Ille qui iurat facere alterius uoluntatem, nisi eam faciat, uideatur incurrere periurium: sed quandoque potest contingere qd non peccat, si eius nõ impleat uoluntatem, puta, cũ præcipit ei aliquid nimis durum, & importabile, ergo uidetur quod non omne periurium sit peccatum. ¶ 4 Præter. Iuramentum promissorium se extendit ad futura, sicut asseritorium ad præterita, & præsentia, sed potest contingere qd tollatur obligatio iuramenti per aliquid, quod in futurum emergat, sicut cũ aliqua ciuitas iurat se aliquid seruaturā, & postea superueniunt noui ciues, qui illud non seruauerunt: uel cũ canonicis aliquis iurat statuta ecclesie alicuius se seruaturū, postmodum aliqua sint de nouo, ergo ut qd iste qui transgreditur iuramentum, non peccet.

SED CONTRA est, qd * Augustinus dicit in sermone de uerbis apostoli Iacobi, de periurio loquens. Videtur qd ista detestanda sit belua, & de rebus humanis exterminanda. RESPOND. Dicendum, qd sicut pra dictum * est, iurare est Deum testem inuocare. Pertinet autem ad Dei irreuerentiam, qd aliquis eum testem inuocet falsitatis: quia per hoc dat intelligere uel qd Deus ueritatem non cognoscat, uel quod falsitatem testificari uelit. Et ideo periurium manifeste est peccatum religioni contrarium, cuius est Deo reuerentiam exhibere. AD PRIMUM ergo dicendū, quod ille qui iurat se facturum aliquid illicitum, iurando incurrit periurium propter defectum iustitiae: sed si non impleat quod iurauit, in hoc periurio nõ incurrit, quia hoc non erat tale quid, qd sub iuramento cadere posset.

unde uis testificatio pertinet ad intellectum, & cognitionem testis: cuius est obiectum uerum, & propterea fit iniuria directe Deo si inuocatur testis mendacii, quoniam aut attribuitur Deo qd ignoret ueritatem, aut quod sciendo uerum, abuti uelit scientia sua mentiendo, per hoc quod attestaretur pro mendacio tamquam uero. Et ex hoc patet, quod uis testificatio in iuramento necessario fertur secundum uim obligatum iurantem ad ueritatem dicti, ad quod Dei testis inducit siue locutio sit de præterito, siue de præsentibus, siue de futuro, siue de bono, siue de malo. Manifeste siquidem iniuriam faceret mentiens testimonio diuino, ut deductum est. Et finis proprius iuramenti, qui est confirmatio dicti humani, quod ad ueritatem tolleret, & propterea esset peccatum mortale: sed præter hanc obligationem ad ueritatem locutionis, quæ est proxima, materia iuramenti conseruit, sed non semper, & necessario, sed quandoque iuxta materiam locutionis una alia obligatio in iuramento scilicet obligatio ad uerificandum quod dicitur, Et hoc nõ hêt locum

Deus quod occidam, super ueritate futuri actus iniqui, quem tenetur de necessitate salutis euitare, iurat absque periurio. Nullum est n. hic mendacium, quamuis sit iniquitas, & propterea iuramentum non dicitur malum non defectu ueritatis, sed defectu iustitiæ. Propter quod iurans facere rem iniquam, sine animo faciendi illam, est periurus, quia est ibi rō periurii. Mendacium iuramento firmatum. Iurans autem idem cū animo faciendi, non est piurus absolute; quia non est ibi mendacium iurō firmatū, sed ueritas iniquitatis iuramento firmata. Peccat tamen mortaliter, si iurat cōmittere mortale, nõ peccato periurii simpliciter, sed secundū qd. Et magis proprie diceretur, quod iuramentum additio grauatur peccatum illud, quã cōstituit nouam peccati speciem, quia non apparet ibi species per iniuriam, sed quedam irreuerentia iuramenti, pro quanto applicatur ad materiam, qd non est confirmabilis quo ad obligationem. Venialiter autem peccat, si iurat se commissurū ueniale, aut non facturum opus supererogationis extra casum necessitatis, pp eandem rationem, quia ibi non est species periurii, sed irreuerentia minor tamen. Est n. etiam materia ista non confirmabilis quo ad operationem exequendam. Et melius hæc intelligantur, aduertendum est, quod iuramentum habet duplicem uim, testificatiuam & obligatiuam. Inter quas est hæc differebatia, quod uis testificatiua est iuramento essentialis. Nam iurare, est Deum in testem inuocare. Et hæc uia testificatiua indifferenter se habet ad quamcumque materiam, quã respicit de re ete id, quod est testificabile, quod est quodcumq; uerū, in quacũque materia sit.

AD SECUNDUM Dicendū, quod ille qui iurat se nõ intraturum religionem, uel non daturum elemosinam, uel aliquid hmōi, iurando periurium incurrit pp defectum iudicii. Et iõ qd facit id quod melius est, nõ est periuriū, sed periurio contrarium. Contrarium. n. eius quod facit, sub iuramento cadere non poterat. AD TERTIUM dicendū, quod cum aliquis iurat, uel promittit se facturum uoluntatem alterius, intelligenda est debita conditio, si scid, quod ei mandatur, licitum sit & honestum, & portabile, siue moderatum. AD QUARTUM Dicendum, qd quia iuramentum est actio personalis, ille qui de nouo fit ciuis alicuius ciuitatis, non obligatur quã iuramentum ad obseruanda illa, quæ ciuitas se seruaturam iurauit: tamen tenetur ex quadam fidelitate, ex qua obligat, ut sicut fit socius bonorū ciuitatis, ita et fiat particeps onerū. Canonicus uero qui iurat se seruaturū statuta edita in aliquo collegio, nõ tenetur ex iuramento ad seruandū futura, nisi intenderit se obligare ad oīa statuta præterita, & futura: tenetur tamen ea seruare ex ipsã uis iuramentū, qd hēt coactiuam uirtutem, ut ex supradictis habetur.

ARTICULVS III. Vtrum omne periurium sit peccatum mortale.

AD TERTIUM sic proceditur. Videtur, quod non omne periurium sit peccatum mortale. Dicitur enim extra, de iure iur. in capitulo quæ ponitur, An a sacramento in uinculo absoluant, qui illud inuiti pro uita, & reb. seruandis fecerūt. Nihil aliud arbitramur quã qd antecessores nostri Ro-

unde uis testificatio pertinet ad intellectum, & cognitionem testis: cuius est obiectum uerum, & propterea fit iniuria directe Deo si inuocatur testis mendacii, quoniam aut attribuitur Deo qd ignoret ueritatem, aut quod sciendo uerum, abuti uelit scientia sua mentiendo, per hoc quod attestaretur pro mendacio tamquam uero. Et ex hoc patet, quod uis testificatio in iuramento necessario fertur secundum uim obligatum iurantem ad ueritatem dicti, ad quod Dei testis inducit siue locutio sit de præterito, siue de præsentibus, siue de futuro, siue de bono, siue de malo. Manifeste siquidem iniuriam faceret mentiens testimonio diuino, ut deductum est. Et finis proprius iuramenti, qui est confirmatio dicti humani, quod ad ueritatem tolleret, & propterea esset peccatum mortale: sed præter hanc obligationem ad ueritatem locutionis, quæ est proxima, materia iuramenti conseruit, sed non semper, & necessario, sed quandoque iuxta materiam locutionis una alia obligatio in iuramento scilicet obligatio ad uerificandum quod dicitur, Et hoc nõ hêt locum

DEUS quod occidam, super ueritate futuri actus iniqui, quem tenetur de necessitate salutis euitare, iurat absque periurio. Nullum est n. hic mendacium, quamuis sit iniquitas, & propterea iuramentum non dicitur malum non defectu ueritatis, sed defectu iustitiæ. Propter quod iurans facere rem iniquam, sine animo faciendi illam, est periurus, quia est ibi rō periurii. Mendacium iuramento firmatum. Iurans autem idem cū animo faciendi, non est piurus absolute; quia non est ibi mendacium iurō firmatū, sed ueritas iniquitatis iuramento firmata. Peccat tamen mortaliter, si iurat cōmittere mortale, nõ peccato periurii simpliciter, sed secundū qd. Et magis proprie diceretur, quod iuramentum additio grauatur peccatum illud, quã cōstituit nouam peccati speciem, quia non apparet ibi species per iniuriam, sed quedam irreuerentia iuramenti, pro quanto applicatur ad materiam, qd non est confirmabilis quo ad obligationem. Venialiter autem peccat, si iurat se commissurū ueniale, aut non facturum opus supererogationis extra casum necessitatis, pp eandem rationem, quia ibi non est species periurii, sed irreuerentia minor tamen. Est n. etiam materia ista non confirmabilis quo ad operationem exequendam. Et melius hæc intelligantur, aduertendum est, quod iuramentum habet duplicem uim, testificatiuam & obligatiuam. Inter quas est hæc differebatia, quod uis testificatiua est iuramento essentialis. Nam iurare, est Deum in testem inuocare. Et hæc uia testificatiua indifferenter se habet ad quamcumque materiam, quã respicit de re ete id, quod est testificabile, quod est quodcumq; uerū, in quacũque materia sit.

unde uis testificatio pertinet ad intellectum, & cognitionem testis: cuius est obiectum uerum, & propterea fit iniuria directe Deo si inuocatur testis mendacii, quoniam aut attribuitur Deo qd ignoret ueritatem, aut quod sciendo uerum, abuti uelit scientia sua mentiendo, per hoc quod attestaretur pro mendacio tamquam uero. Et ex hoc patet, quod uis testificatio in iuramento necessario fertur secundum uim obligatum iurantem ad ueritatem dicti, ad quod Dei testis inducit siue locutio sit de præterito, siue de præsentibus, siue de futuro, siue de bono, siue de malo. Manifeste siquidem iniuriam faceret mentiens testimonio diuino, ut deductum est. Et finis proprius iuramenti, qui est confirmatio dicti humani, quod ad ueritatem tolleret, & propterea esset peccatum mortale: sed præter hanc obligationem ad ueritatem locutionis, quæ est proxima, materia iuramenti conseruit, sed non semper, & necessario, sed quandoque iuxta materiam locutionis una alia obligatio in iuramento scilicet obligatio ad uerificandum quod dicitur, Et hoc nõ hêt locum

locum nisi in locutione promissoria materia licite. Nec uis ista est alia a ut testificatio secundum essentiam, sed secundum effectum: quoniam uis obligatoria ad ueritatem futuram executionis consistit in hoc, quod Deus inuocatur testis futuram ueritatis. Sed quia materia futuram ueritatis quandoque iniqua est, & diuinum testimonium non debet esse uinculum iniquitatis: ideo uis hec obligatoria ad uerificandum futurum, nullum habet effectum, quando non habet materiam capacem. Prima autem uis semper h^{ab}et suum effectum in quacumque materia fiat. Ex his autem patet, quod iuramentum duplicem firmitatem dicitur habere: **¶** 1. Primam dat ex ut testificatio simpliciter, & absolute secundum dat in tali materia, promissoria. Et si quidem iuramentum induceretur simpliciter, & absolute ad constituendam utramque firmitatem, sicut est mortale apponere iuramentum materiae non confirmabili, quod ad ueritatem, si mendacium iuramento firmitate esset mortale apponere iuramentum promissioni iuramento non confirmabili quod ad obligationem, ut cum quis iurat facere illicitam, aut non facere bonum supererogationis, quoniam uerbi que tolleretur finis iuramenti, ibi firmitas ueritatis: hic firmitas obligationis. Et propter hanc rationem iudicari uideretur periurium, quoniam quis iurat facere malum, aut omittere bonum supererogationis, sed iuramentum nihil aliud sit quam Deum in testem inducere, & tollit quod testes non inducantur ad uinculum obligationis inducendum, sed ad testimonium perhibendum ueritati, & non ad aliud in quacumque materia sit, & respectu cuiusque, differencie temporis, consequens est, quod si la confirmatio dicitur humani quod ad ueritatem, sit finis inductionis Dei in testem: ac per hoc falsitas dicitur humani sola contrarie tur ueritati, & eius firmitati, tollatque finem iuramenti. Confirmatio autem obligationis promissoriae in iurante, non est finis proprius iuramenti, sed consequens ad ipsum iuramentum in materia disposita. Et propterea licet nonnulla irreuerentia sit apponere iuramentum materiae eius remotae habenti repugnantiam respectu firmitatis obligationis, ac per hoc impediendi eam, quae ferretur ex iuramento firmitatem obligationis: quia tamen materia proxima iuramenti, aut est oratio uera, est materia non repugnans, non tollit finem proprium iuramenti: quia uere confirmatur humanum dictum quod ad ueritatem presentem & futuram, quantum est ex intentione inuocantis Deum in testem utriusque ueritatis; & Deus uere potest ueritas in iurante ad uerificandum futurum. Et ideo non est periurii species, nisi sit mendacium iuramento firmatum. Atestatur autem huic doctrinae, quoniam pro diffinitione periurii communiter acceptatur, quod est mendacium iuramento firmatum, & ex sententia dist. 39. Nec auctor docet hic

oppositum, quoniam auctor expresse in ar. penultimus dicitur. Et in secundo peccatum periurii contra deum deest, quod uis obligatoria non potest esse nisi a deo. Unde de ueritate non cogitatur, sed licet propterea in 3. ar. dicitur, quod omne peccatum est contra deum, etiam bona ex genere, si in contemptum Dei fiant, sicut peccata mortalia. Unde magis magis quicquid est, quod de sui ratione principat ad contemptum Dei, est peccatum mortale: periurium autem de sui ratione importat contemptum Dei: ex hoc, h^{ab}et rationem culpae, ut dicitur, quod h^{ab}et rationem culpae, quia ad irreuerentiam Dei pertinet. Unde manifestum est, quod periurium, ex sui ratione, est peccatum mortale.

¶ 2. **P**ret. Sicut Chrysolomus dicit. Maius est iurare per Deum, quam per Evangelium: sed non semper peccat mortaliter, qui per Deum iurat aliquid falsum, puram si ex ioco; uel lapsu linguae aliquis tali iuramento in communi sermone iuratur, ergo nec etiam si aliquis frangat iuramentum, quod solemniter per Evangelium iurat, semper erit peccatum mortale.

¶ 3. **P**ret. Secundum iura, propter periurium aliquis incurrit infamiam, ut habetur 6. quaest. 1. cap. Infames. non autem uidetur quod propter quodlibet periurium aliquis infamiam incurrit, sicut dicitur de asseritorio iuramento uiolato per periurium, ergo uidetur quod non omne periurium sit peccatum mortale.

SED CONTRA. Omne peccatum, quod contrariatur precepto diuino, est peccatum mortale: sed periurium contrariatur precepto diuino, dicitur. n. Lenni. Non periurabis in nomine meo, ergo est peccatum mortale.

RESPON. Dicendum, quod secundum doctrinam Philosophi, Propter quod unum quodque tale, illud magis. Videmus autem quod de qua ex se sunt peccata uentilia, uel

etiam bona ex genere, si in contemptum Dei fiant, sicut peccata mortalia. Unde magis magis quicquid est, quod de sui ratione principat ad contemptum Dei, est peccatum mortale: periurium autem de sui ratione importat contemptum Dei: ex hoc, h^{ab}et rationem culpae, quia ad irreuerentiam Dei pertinet. Unde manifestum est, quod periurium, ex sui ratione, est peccatum mortale.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod sicut supra dictum est, coactio non auert iuramento promissorio uim obligandi, respectu cuius, quod licite fieri potest, & si aliquis non implet quod coactio impuit, nihilominus periurium incurrit, & mortaliter peccat. Propter hoc auctor iuramentum iuramentum ab obligatione iuramenti absoluit, praesertim si coactus fuerit tali metu, qui cadere possit in constantem uirum. Quod autem dicitur, quod tales non sunt puniendi, quam per mortali crimine, non hoc ideo dicitur, quia non peccat mortaliter, sed quia pena eis minor infligitur.

AD 2. f. Dicendum, quod ille qui iocose periuratur, non incurrit infamiam irreuerentiam, sed quantum ad aliquid magis auget: & ideo non excusat a peccato mortali. Ille autem qui ex lapsu linguae falsum iurat, si quidem ad ueritatem iurat, & falsum esse quod iurat, non excusat a peccato mortali, sicut nec a Dei contemptu. Si hoc non aduertat, non ut habere intentionem iurandi, & ideo crimine periurii excusat. Est ergo quod minus peccatum, si quis solentem iuratur per Euangelium, quam si per Deum

Referretur 12 q. ue. Si. ali qua causa.

6. q. 1. c. infra me.

D. 1012.

Lib. i. poste. textus. non multum in fine. co. 1.

In responsione ad... ep. cum qui no aduer...

in communi sermone iuret tum A esse uerum dicitur. Et hoc est illud iuramentum, de quo Dominus dicit Matth. 5. Quod amplius est, a malo est. Si autem, scit a eum fecisse. f. contrarium eius quod iurat, & cogit eum iurare, homicida est. Ille. n. de suo periurio se interimat: sed iste manum interficientis imprescit. Si autem aliquis exigat iuramentum tamquam persona publica, secundum quod exigit ordo iuris ad petitionem alterius, non videtur esse in culpa, si ipse iuramentum exigat sine sciat eum falsum iurare, siue uerum: quia non uidetur ille exigere, sed ille, ad cuius instantiam exigit.

AD TERTIUM dicendum, quod non propter quodlibet peccatum mortale aliquis infamis efficiatur ipso iure. Unde non sequitur, si ille, qui iurat falsum iuramento assertorio, non est infamis ipso iure, sed solum per sententiam diffinitiuam lata contra eum in accusatione, quod propter hoc non peccet mortaliter. Ideo autem magis reputatur infamis ipso iure, qui frangit iuramentum promissorium, solenniter factum: quia in eius potestate remanet, postquam iurauit, ut det suo iuramento veritatem, quod non contingit in iuramento assertorio.

ARTICULVS IIII.

Utrum peccet ille, qui iniungit iuramentum ei, qui periurat.

AD QUARTUM sic proceditur. Vbi quod ille peccet, qui iniungit iuramentum ei qui periurat. Aut enim scit eum uerum iurare, aut falsum. Si scit eum uerum iurare, pro nihilo ei iuramentum iniungit: si autem credit eum falsum iurare, quantum est de se, inducit eum ad peccatum: ergo videtur, quod nullo modo debeat quis alicui iuramentum iniungere.

¶ 2 Præ. Minus est accipere iuramentum ab aliquo, quam iuramentum iniungere alicui: sed recipere iuramentum ab aliquo non videtur esse licitum, & præcipue si periuere, quia in hoc videtur consentire peccato: ergo videtur quod multo minus liceat exigere iuramentum ab aliquo, qui periuere.

¶ 3 Præ. Dicitur Let. it. 5. Si peccauerit anima, & audierit uocem iurantem falsum, testis que fuerit quod ipse uidit, aut conscius est, nisi indicauerit, portabit iniquitatem suam: ex quo videtur quod aliquis sciens aliquem iurare falsum, teneatur eum accusare: non igitur licet ab eo exigere iuramentum.

SED CONTRA. Sicut peccat ille qui falsum iurat, ita ille qui per falsos deos iurat, ut Augustinus dicit ad Publicolam: ergo licet iuramentum exigere ab eo, qui falsum iurat.

RESPON. Dicendum, quod circa eum qui exigit ab alio iuramentum, distinguendum videtur. Aut enim exigit iuramentum pro seipso propria sponte, aut exigit iuramentum pro alio ex necessitate officii sibi commisi. Et si quidem aliquis pro seipso exigit iuramentum tanquam persona priuata, distinguendum est, ut Augustinus dicit in sermone de periurijs. Si enim nescit eum iuramentum falsum, & ideo dicit, iura mihi, ut fides ei sit, non est peccatum, tamen est humana tetatio, quia si peccet ex quadam infirmitate, quod a homo dubitat ali-

esse uerum dicitur. Et hoc est illud iuramentum, de quo Dominus dicit Matth. 5. Quod amplius est, a malo est. Si autem, scit a eum fecisse. f. contrarium eius quod iurat, & cogit eum iurare, homicida est. Ille. n. de suo periurio se interimat: sed iste manum interficientis imprescit. Si autem aliquis exigat iuramentum tamquam persona publica, secundum quod exigit ordo iuris ad petitionem alterius, non videtur esse in culpa, si ipse iuramentum exigat sine sciat eum falsum iurare, siue uerum: quia non uidetur ille exigere, sed ille, ad cuius instantiam exigit.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod obiectio illa procedit, quando pro se aliquis exigit iuramentum, & tamen non semper scit eum iurare uerum, vel falsum: sed quandoque dubitat de facto, & credit eum uerum iuraturum, & tunc ad maiorem certitudinem exigit iuramentum.

AD SECUNDM dicendum, quod sicut Augustinus dicit ad Publicolam, quamuis dictum sit, ne iuremus, numquam tamen me in scripturis sanctis legisse me mini, ne ab aliquo iurationem accipiamus. Unde ille qui iurationem recipit, non peccat: nisi forte quando propria sponte ad iurandum cogit eum, quem scit falsum iuraturum.

AD TERTIUM dicendum, quod sicut Augustinus dicit, Moyses non expressit in predicta auctoritate, cui sit indicandum periurium alterius: & ideo intelligitur quod debeat indicari talibus, qui magis possunt prodesse, quam obesse periuro. Similiter etiam non expressit quo ordine debeat manifestari, & ideo uidetur seruandus ordo euangelicus, si sit peccatum periurii occultus, & præcipue quando non uergit in detrimentum alterius: quia in tali casu non haberet locum ordo euangelicus, ut supra dictum est.

AD QUARTUM dicendum, quod licet malo uti propter bonum, sicut & Deus utitur, non tamen licet alicui ad malum inducere. Unde licet eius, quod per falsos deos iurare paratus est, iuramentum recipere, non tamen licet eum inducere ad hoc, quod per falsos deos iuret. Alia tamen ratio uidetur esse in eo, qui per uerum Deum falsum iurat: quia in tali iuramento deest bonum fidei, quod utitur aliquis in iuramento illius, qui uerum per falsos deos iurat. Unde Augustinus dicit ad Publicolam. Unde in iuramento eius, qui falsum per uerum Deum iurat, non uidetur esse aliquod bonum, quo uti liceat.

QVAESTIO XCIX.

Super questionem nonagesimam nonam.

De sacrilegio, in quatuor articulis diuisa.

DEINDE considerandum est de uitijs ad religiositatem pertinentibus, quibus rebus sacris irreuerentia exhibetur. Et primo, de sacrilegio. Secundo, de simonia.

CIRCA primum quaruntur quatuor.

¶ Primo, Quid sit sacrilegium.

¶ Secundo, Utrum sit speciale peccatum.

¶ Tertio, De speciebus sacrilegii.

¶ Quarto, De pena sacrilegii.

In questione 99. multa occurrunt dubia simul mouenda, & tractanda. Primum est, circa quod quid est sacrilegii. Nam definitio ista scilicet rei sacre uolatio, hoc est, irreuerentia, multo plus se extendit, quam sacrilegium. Simoniacus namque emendo, uel uendendo sacramenta, & huiusmodi, manifeste iniuriatur, & tamen non sacrilegus, sed simoniacus dicitur. Rursum cuiuslibet uoti uiolator rei sacre, hoc est, ad diuinum cultum ordinatae ipsium

Dico.

Epist. 154. an te medium tom. 2.

In li q. super Leuit. q. 4. tom. 4.

Epist. 154. tom. 2. q. 3. ar. 7. & 8. & q. 68. artic. 1.

Epist. 154. n. longe a principio. tom. 2.